

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ-Плевен (област Плевен и област Ловеч)

Област Плевен обхваща територия от 4 653 кв. км, което е 4.2 % от територията на страната. Земеделските земи на територията на Плевенска област са 379 180 ха, което е около 81.5 % от общата територия на областта, като най-разпространени са черноземните и алувиално-ливадните почви. По долините на реките и по брега на р. Дунав има ливадно-блатни почви. Горските територии са 43 430 ха, което е 9.3 % от територията на областта. Урбанизираните територии са 21 950 ха, което е 4.7 % от общата територия на областта. Водните течения и водни площи са 15 330 ха, което е 3.3 % от територията на областта. Други – 5 390 ха, което е 1.15 % от територията на областта.

Област Ловеч обхваща територия от 4 128 кв. км, което е 3.7 % от територията на страната. Земеделските земи на територията на Ловешка област са 205 224.9 ха, което е 38.90 % от територията на област Ловеч. Характерно за областта е, че близо 2/3 от общата площ е планинска, а останалата 1/3 е полупланинска и равнина. Почвите в областта са разнообразни. За старопланинската част са характерни сивите горски почви и типични кафяви горски и планинско-ливадни почви, а по долините на реките алувиално-ливадните почви. Горските територии са 158 090 ха, което е 40% от територията на областта.

Източници: Областни стратегии за развитие на област Ловеч и на област Плевен за периода 2014-2020 г.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

На територията на РИОСВ – Плевен (Плевенска и Ловешка област) броят на пунктовете по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг е 33. Съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) Годишна програма за мониторинг на почви за 2023 г. Регионална лаборатория (РЛ) - Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта със следните номера: №113 – Лепица, №128 – Луковит, №131 – Ставерци, №158 – Шипково, №161 – Ласкар, №163 – Рибен, №176 – Сливек, №194 – Каменец. Всяка проба се взема в две дълбочини в зависимост от типа земеползване, а именно: за обработваемите почви 0-20 cm и 20-40 cm и за необработваемите почви 0-10 cm и 10-40 cm. Наблюдават се следните показатели: активна реакция на почвата (рН), биогенни елементи - общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 броя тежки метали и металоиди – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак.

Оценка и анализ на получените резултати по почвен мониторинг I-ро ниво се извършва от отдел „Мониторинг на отпадъците и почвите“ (МОП) в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните в информационната система съгласно утвърдената програма за 2023 г.

Съгласно чл. 5, ал. 7 от Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите, изпълнителният директор на ИАОС предоставя информация от НСМП на заинтересуваните лица/организации.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

До 2011 г. данните за нарушени терени се предоставяха в РИОСВ от миннодобивните фирми чрез изготвянето на годишните работни проекти, които включваха и отчет за предходната година. С настъпилите промени в Закона за подземните богатства (ЗПБ), компетентен орган е Министерство на енергетиката, поради което РИОСВ – гр. Плевен не разполага с актуална информация за нарушени терени (земи и почви) от добивната промишленост.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

През 2023 г. съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг РЛ-Плевен е извършила пробонабиране от 8-те пункта, които са описани в т. 2. Наблюдава се групата на органохлорните пестициди с техните компоненти, заложиени в Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, както и ендосулфан, алдрин, ендрин, диелдрин, хептахлор, мирекс, хлордан, пентахлорбензен, хлордекон, пентахлорфенол.

Оценка и анализ на получените резултати по почвен мониторинг I-ро ниво се извършва от отдел „Мониторинг на отпадъците и почвите“ (МОП) в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните в информационната система съгласно утвърдената програма за 2023 г.

Съгласно чл. 5, ал. 7 от Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите, изпълнителният директор на ИАОС предоставя информация от НСМП на заинтересуваните лица/организации.

Към 01.01.2023 г. на територията, контролирана от РИОСВ Плевен, има 49 склада (4 от тях централизирани) и 4 площадки с общо 54 броя контейнери Б-Б куб за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита (негодни ПРЗ), 1 брой от които се контролира по Закона за управление на отпадъците. На територията на област Плевен (в 9 общини) има 20 склада, 3 от които централизирани и 4 площадки с общо 54 броя контейнери Б-Б куб. На територията на област Ловеч (в 7 общини) има 29 склада, 1 от които централизиран.

През 2023 г. планоно са проверени 3 площадки с общо 53 броя контейнери Б-Б куб и 22 склада за съхранение на негодни ПРЗ, от които 4 централизирани. Също така са извършени 4 извънредни проверки на 4 склада за негодни ПРЗ. При проверките на място са дадени 8 предписания, които са изпълнени.

В резултат на извършените проверки и дадените предписания е постигнато следното:

- предприети са действия от страна на две общини за възстановяване целостта на нарушена замазка на някои от стените на складовете;
- поставени са липсващите цигли и капаци от покривите на два склада;
- почистена е израсналата дървесна и храстова растителност около 1 склад;
- взети са мерки за преустановяване на течовете от покрива в дясното помещение на 1 склад.

По отношение на складовете в с. Дълбок дол и с. Бели Осъм, общ. Троян при плановете проверки през 2023 г. не са издавани предписания от страна на РИОСВ Плевен за извършване на ремонтни и други дейности, тъй като собствеността на складовете все още не е изяснена. Въпреки продължителната кореспонденция през 2021 г., 2022 г. и 2023 г. с различни институции (Окръжна прокуратура-Ловеч, Община Троян, Областен управител на област Ловеч, ОД Земеделие - Ловеч, Министерство на земеделието и храните) казусът с неизяснената собственост все още не е решен. Складовете се наблюдават се и се контролират от община Троян, но в случай на необходимост от поддръжка и ремонт, община Троян не може да осигури средства, тъй като същите не са тяхна собственост. Продължава кореспонденцията с МЗХ и ОУ на Област Ловеч за изясняване на собствеността.

При проверките на склада за негодни ПРЗ в с. Врабево, общ. Троян, който се нуждае от ремонтни дейности, не присъства председателят на кооперацията, стопанисваща склада, въпреки щателното му издирване. По тази причина не беше възможно издаването на предписания, както и предприемане на последващи действия от страна на РИОСВ Плевен. По същата причина 1 АУАН, съставен през м. февруари 2023 г. (в отсъствие на същия) за неизпълнение на предписания, дадени през 2022 г., не е връчен. След щателното издирване на нарушителя на основание чл. 43, ал. 6 от ЗАНН е спряно производството по връчването на АУАН, до издирването му и предявяването на акта.

По отношение на склада за негодни ПРЗ в с. Долни Луковит, общ. Искър при проверката през 2023 г. е констатирано, че част от покрива, който е в непосредствена близост, над помещение, в което не се съхраняват негодни ПРЗ, е разрушен и пропаднал. Не

е издадено предписание за ремонт на покрива, тъй като не е изяснена собствеността на сградата. РИОСВ-Плевен е уведомила писмено Кмета на Община Искър за състоянието на склада, като е посочено, че Кметът на Община Искър следва да назначи комисия по реда на чл. 196, ал. 1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) за обследване на техническото състояние на сградата, в която се намира складът за негодни ПРЗ в с. Долни Луковит, с цел установяване на обстоятелства по чл. 195 от ЗУТ. Към момента нямаме окончателна информация от община Искър.

Във връзка с писмо от Министерство на околната среда и водите (МОСВ), с което беше възложено извършване на инвентаризация на всичките 49 склада, съхраняващи негодни ПРЗ на територията на РИОСВ-Плевен, през 2023 г. експерти от РИОСВ Плевен извършиха планови и извънредни проверки на складовете за негодни ПРЗ. При проверките на някои от складовете бяха дадени предписания за ремонтни дейности, за възстановяване на целостта на оградите и почистване на дървесна, храстова и тревна растителност. Предписанията са изпълнени в указаните срокове. Съгласно указанията от МОСВ е поискана информация от Басейнова дирекция Дунавски район, касаеща близостта на складовете до водни тела и наличие на високи подпочвени води. Обобщената информация за складовете и събраният снимковия материал от инвентаризацията на складовете са изпратени в МОСВ.

Във връзка с изпълнение на програмата по почвен мониторинг III-то ниво – локални почвени замърсявания – 2023 г. към ИАОС, през м. декември 2023 г. РИОСВ-Плевен е изпратила в ИАОС, с копие до МОСВ, актуална информация за състоянието на складовете и контейнерите Б-Б-куб за съхранение на негодни ПРЗ на територията на РИОСВ-Плевен. Информацията предварително е съгласувана с РД ПБЗН Плевен и ОДБХ Плевен, както и с РД ПБЗН Ловеч и ОДБХ Ловеч съгласно указанията от ИАОС.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

През 2023 година РЛ - Плевен е извършила пробонабиране от 8 пункта (описаните в т. 2) съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви за 2023 г., касаеща почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг. Наблюдавани са УОЗ: полициклични ароматни въглеводороди и полихлорирани бифенили, както и нефтопродукти.

Оценка и анализ на получените резултати по почвен мониторинг I-ро ниво се извършва от отдел МОП в ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните в информационната система съгласно утвърдената програма за 2023 г.

Съгласно чл. 5, ал. 7 от Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите, изпълнителният директор на ИАОС предоставя информация от НСМП на заинтересуваните лица/организации.

През 2023 г. са извършени 4 планови проверки на 4 обекта за добив на нефт и газ. При проверките визуално не са констатирани замърсявания на почви около сондажните площадки със суров нефт и/или газ.

6. Ерозия на почвите

Ерозията на почвата е процес на разрушаване, пренасяне и отлагане на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии. Ерозираните земи са със скъсен почвен профил, изсветлена повърхност, често набраздена от линейни ерозионни форми и води до силно намаляване на плодородието на почвата. Поради това тя е един от най-сериозните глобални фактори за деградация и опустиняване на почвите. Природните и стопанските условия на територията на България създават предпоставки за разпространението на водна, ветрова и иригационна ерозия. Наред с природно обусловените фактори, степента на проявление на почвената ерозия зависи и от човешката дейност. Неправилната обработка на почвата, обезлесяването и

горските пожари също са съществени фактори, оказващи влияние върху този процес. Провежданите мероприятия за борба с това вредно явление са агротехнически, лесотехнически и хидротехнически.

На територията на Плевенска област няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. Единствено равнинният характер на областта е причина за проява на ветрова ерозия, която нанася щети, налагащи противоерозионни мероприятия. По брега на р. Дунав има брегова ерозия и свлачищни процеси, особено в Община Никопол.

Що се касае до област Ловеч, тя е сред най-застрашените по отношение на почвени загуби от водна ерозия в земеделските земи (по 4,6% годишно) и сред областите с най-висок риск от проява на площна водна ерозия на почвата на земеделските земи (10 – 12 t/ha у).

В РИОСВ Плевен няма информация за значителни ерозионни процеси през 2023 г. Оценка на водната и ветрова ерозия за всяка година се извършва чрез математически модел в ИАОС.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

През 2016 г. в ИАОС е извършено оптимизиране на мониторинговата мрежа за почвен мониторинг - II ниво (Подсистеми за контрол и опазване на почвите от засоляване и от вкисляване), в следствие на което има промяна в местоположението на някои от пунктовете (посочени като нов пункт).

Съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви-почвен мониторинг II-ро ниво през 2023 година, е извършено следното:

По почвен мониторинг II-ро ниво – „Засоляване” през 2023 г. са наблюдавани 3-те пункта в следните землища: с. Дъбован-нов пункт, с. Загражден-нов пункт и с. Горна Студена-нов пункт. Параметрите за наблюдение са:

- почвени проби: рН (H₂O), специфична електропроводимост; водоразтворими: хлориди, сулфати, карбонати, хидрогенкарбонати, калций, магнезий, калий, натрий; обменен натрий и сорбционен капацитет на почвата;

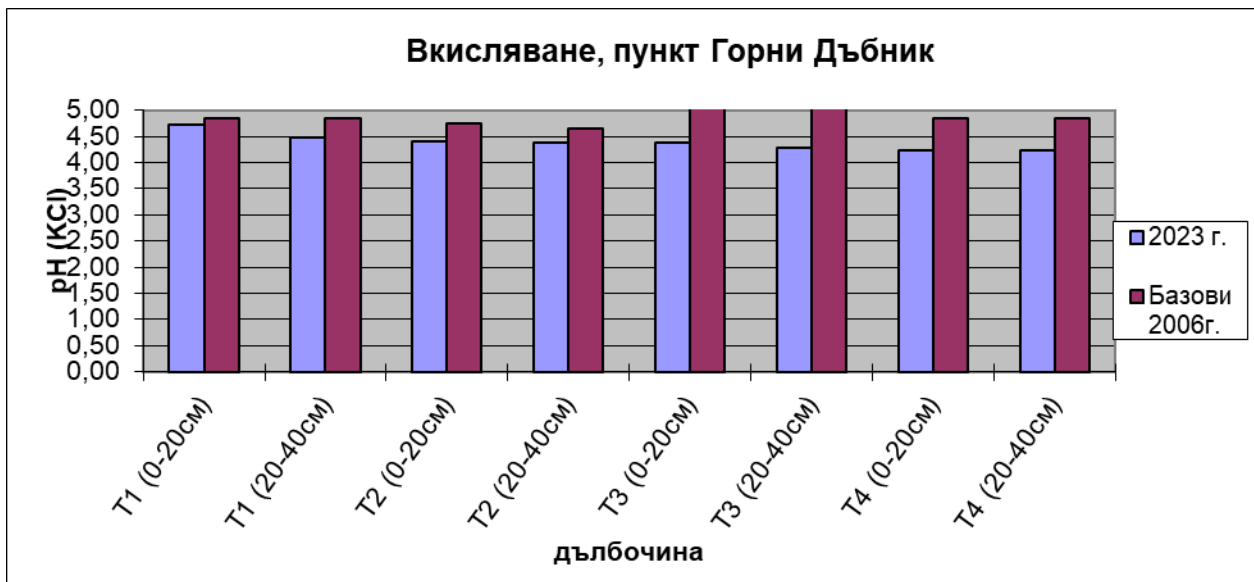
- водни проби: рН (H₂O), електропроводимост, карбонати, хидрогенкарбонати, хлориди, сулфати, калций, магнезий, калий, натрий.

По почвен мониторинг II-ро ниво – “Вкисляване” са определени 4 пункта за наблюдение на територията на РИОСВ - Плевен: Телиш-нов пункт, Горни Дъбник, Беглеж-нов пункт и Велчево. Периодичността на вземане на проби е през една, две, три и/или четири години в зависимост от почвеното различие, през есента. Параметрите за наблюдение са: рН (KCl), алуминий (Al³⁺), водород (H⁺), калций (Ca²⁺), магнезий (Mg²⁺), манган (Mn²⁺), наситеност на почвата с бази (V%).

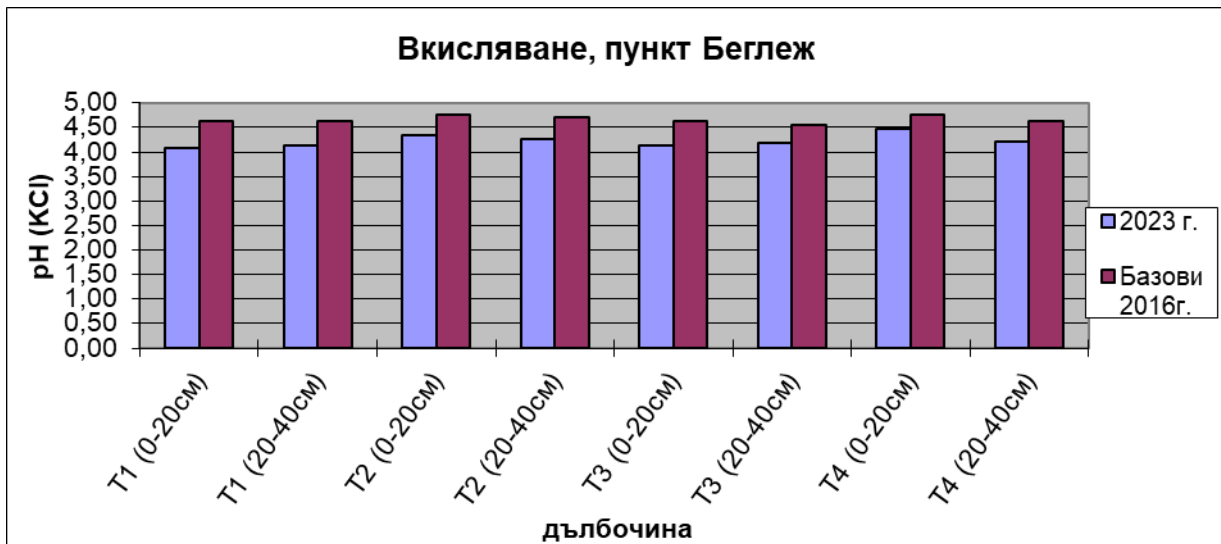
През 2023 г. са наблюдавани и 4-те пункта съгласно утвърдената от Изпълнителния директор на ИАОС Годишна програма за мониторинг на почви за 2023 г.

Оценката и анализа на получените резултати се извършват от отдел МОП към ИАОС в срок до 1 месец от постъпването на данните в информационната система съгласно утвърдените програми за 2023 г.

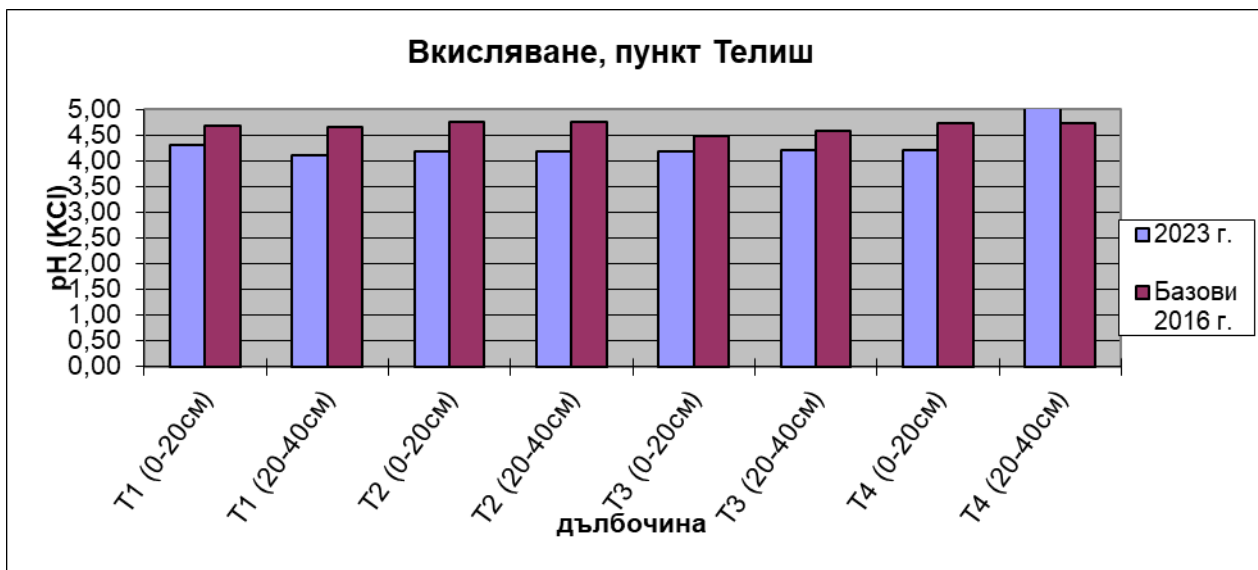
Резултатите от изпитването по показател рН (KCl) (II-ри цикъл) спрямо базовите резултати са представени с диаграми: пункт Горни Дъбник – фиг. 1, пункт Беглеж – фиг. 2, пункт Телиш – фиг. 3 и пункт Велчево – фиг. 4.

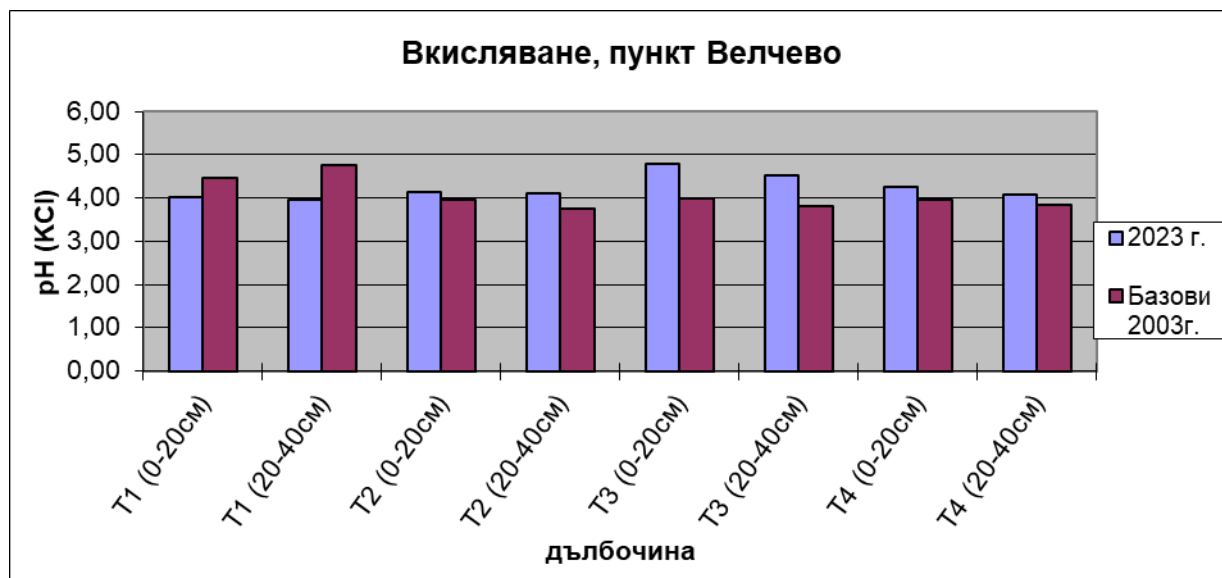
Фиг. 1

Фиг. 2

Фиг. 3

Фиг. 4

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Информация за наличие на нерегламентирано изхвърляне на строителни, битови и промишлени отпадъци е дадена в т. III.1 от Доклада (Отпадъци).

По отношение на селскостопанските отпадъци в Закона за почвите е посочено, че кметовете на общините контролират изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвена повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците. Съгласно т.16 от ДР на Закона за почвите “Селскостопански отпадъци извън обхвата на Закона за управление на отпадъците” са животински фекалии (твърд и течен торов отпад), трупове на животни и други неопасни вещества, използвани или получени от дейности в селското стопанство.

Опазването на почвите от замърсяване с пресен торов отпад се осъществява от РИОСВ – Плевен най-вече на етап превантивна дейност чрез процедиране на инвестиционни предложения съгласно разпоредбите на Закона за опазване на околната среда. За обекти с издадени комплексни разрешителни, в които се формира торов отпад, компетентният орган, който го издава, поставя условия за правилното му управление.

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ

При проверките на инсталации с издадени комплексни разрешителни (КР) през 2023 г. се констатира, че условията, касаещи мерки за опазване на почвата от замърсяване, се изпълняват. За една от инсталациите са дадени 2 предписания, които са изпълнени в срок. За инсталациите, за които са изготвени и се изпълняват планове за мониторинг на почви по заложените показатели в КР, не са констатирани несъответствия.

През 2023 г. експертът по компонент почви в РИОСВ Плевен е взел участие в 22 комисии:

- 1 комисия за приемане на извършени СМР (2-ра и 3-та година) на извършена биологична рекултивация на депо за ТБО на Община Левски;
- 1 комисия, свикана от Кмета на община Плевен в с. Къшин.
- 4 комисии за приемане на извършени биологични рекултивации съгласно Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, на закрити депа за твърди битови отпадъци (ТБО) в общините: Левски, Искър, Червен бряг и Белене;

- 7 държавни приемателни комисии;

- 9 комисии съгласно чл.17, ал.1, т.1 от Закона за опазване на земеделските земи в ОД „Земеделие“ Ловеч и в ОД „Земеделие“ Плевен.

Като цяло, почвите на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен, са в добро екологично състояние.

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на определени институции и хората, които населяват региона. Само с общите усилия и действия на всичките компетентни органи, организации, фирми, дружества и с активното участие и съдействие на съгражданите ни, ще постигнем положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до замърсяване и вредни изменения на почвата.